

درس دوم :

گاهی شاعران ، احساسات خود را در نوشته های زیبا و آهنگین بیان می کنند به این گونه نوشته ها که معمولا شکل خاصی دارد و در آن ها از زیبایی های ادبی هم استفاده می شود شعر می گویند . ما از خواندن شعر شاعران لذت می بریم و هر یک شعرها یا بیت هایی را به یاد داریم که آن ها را در گفته ها و نوشته های روزانه خود به کار می بریم . گاهی اثر یک بیت شعر در خواننده یا شنونده از چند مطلب بیشتر است . برای این که شعرهای کتاب را درست بخوانیم و منظور و مقصود شاعران را درک کنیم باید به چند نکته توجه داشته باشیم :

- کلمه ها را صحیح تلفظ کنیم
 - اگر کلمه ای را نمی دانیم از دیگران بپرسیم و هر جا لازم شد از فتحه یا کسره یا ضمه استفاده کنیم تا اشکالی در خواندن پیش نیاید
 - در نحوه خواندن کلمه ها و مصراع های شعر مهارت پیدا کنیم .
- در بیت جز در تو قبله نخواهیم ساخت گر نوازی تو که خواهد نواخت
- دو کلمه ساخت و نواخت هم وزن و هماهنگ هستند . اخت در هر دو مشترک است . به این کلمه ها قافیه می گویند
- مفعول :** کلمه ای یا چیزی که روی آن کار انجام شده است . آرش کتاب را برداشت . آرش (چه چیزی را / چه کسی را) برداشت . کتاب مفعول و علامت مفعول را می باشد

نکات نگارشی :

بازگردانی شعر : هر شعری پیام و مفهوم خاصی دارد . اگر پیام شعر را دریابیم می توانیم با آن ارتباط برقرار کنیم و شاعر با سرودن شعر پیامی را به دیگران منتقل می کند و هر بیت یا مصراع ممکن است مفهوم و معنی ویژه ای داشته باشد . مثلا فردوسی در شعر توانا بود هر که دانا بود اهمیت دانش و علم اندوزی را بیان می کند اما هر بیت یا مصراع دیگر این شعر پیام دیگری هم دارد . در تبدیل شعر به قصه باید نکات زیر رعایت شود :

- برای این که پیام شاعر را درک کنیم لازم است علاوه بر درست خواندن کلمه ها معنی آن ها را بدانیم
- گاهی نظم جمله ها در شعر برای حفظ آهنگ آن رعایت نشده است و کلمه ها به طور منظم در جای خود قرار نگرفته اند بنابراین لازم است ابتدا آن ها را مرتب کنیم و به صورت جمله های صحیح در آوریم . مثلا بحر آفرید و بر و درختان و آدمی که یک جمله است و اگر مرتب شود به این صورت در می آید : دریا و خشکی و درختان و آدم را آفرید
- گاهی نیز کلمه ها به صورت کوتاه شده یا مخفف در شعر به کار می رود که به صورت کامل در معنی نوشته می شود . شاخ برهنه پیرهن نو بهار کرد پیرهن مخفف کلمه پیراهن است
- موضوع اصلی شعر و شخصیت های آن را حفظ کنیم
- زمان و مکان رویدادها و اتفاق ها را بیان کنیم
- در بیان رویدادها جزئیات دقیق را بنویسیم

لحن و آهنگ :

وزش باد ، حرکت آب ، به هم خوردن برگ درختان و... هر کدام صدا و آهنگ ویژه ای را به خاطر ما می آورد . اگر برای کسی متن تبریک بخوانیم یا متن تسلیت لحن خواندن در هر کدام فرق می کند

لحن ستایشی : این لحن مربوط می شود به شعرهایی که درباره ستایش پرودگار است مانند ای همه هستی ز تو پیدا شده

لحن حماسی : در وصف دلاوری ها و پهلوانی هاست که بسیار استوار و محکم سروده می شود مانند شاهنامه فردوسی

لحن وطنی : این شعرها درباره وصف وطن است و در آن از احساسات وطنی بهره گرفته می شود

لحن جمله ها :

جمله خبری : جمله ای که یک خبر را بیان می کند و پایان آن نقطه است .

جمله پرسشی : جمله ای که درباره یک کاری یا چیزی سوالی می پرسد و پایان آن علامت سوال است ؟

جمله امری : جمله ای که در آن مفهوم فرمان و دستور و امر و خواهش باشد یا نهی و بازداشتن و پایان آن نقطه است .

جمله عاطفی : جمله ای که در آن یکی از عواطف انسان مانند آرزو ، تعجب ، امید ، نفرین ، دعا و... را بیان می کند و در پایان علامت ! دارد .